

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu: Prohloubení kvality a účinnosti plánování sociálních služeb v mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Reg. č. projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_106/0015192

On-line školení

Plánování a financování sociálních služeb ve Zlínském kraji

pro zástupce obcí

Mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Termín konání: středa 16. prosince 2020 od 10:00 do 13:00 hod.

Forma jednání: videokonference Google Meet

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu: Prohloubení kvality a účinnosti plánování sociálních služeb
v mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Reg. č. projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_106/0015192

MAPOVÁNÍ IMPLEMENTACE POLITIKY AKTIVNÍHO STÁRNUTÍ V OBCÍCH MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

16.12.2020

Mgr. Šárka Dořičáková, Ph.D.

Cíl výzkumného šetření

- zjistit a popsat, jak jednotlivé obce a jejich městské obvody
 - (1) uplatňují na svém území politiku aktivního, zdravého a důstojného stárnutí* (vyjma sociálních služeb) a
 - (2) zachytit příklady dobré praxe.

*v návaznosti na nově přijatý dokument *Strategie přípravy na stárnutí společnosti 2019–2025*, který vychází z projektu *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň*

Aplikační cíle

- destigmatizace stáří a stárnutí
- podpora implementace aktivního, zdravého a důstojného stárnutí na území MSK

Hlavní výzkumná otázka

Jak jednotlivé obce a městské části / obvody na území MSK deklarují naplňování implementace politiky aktivního, zdravého a důstojného stárnutí na svém území?

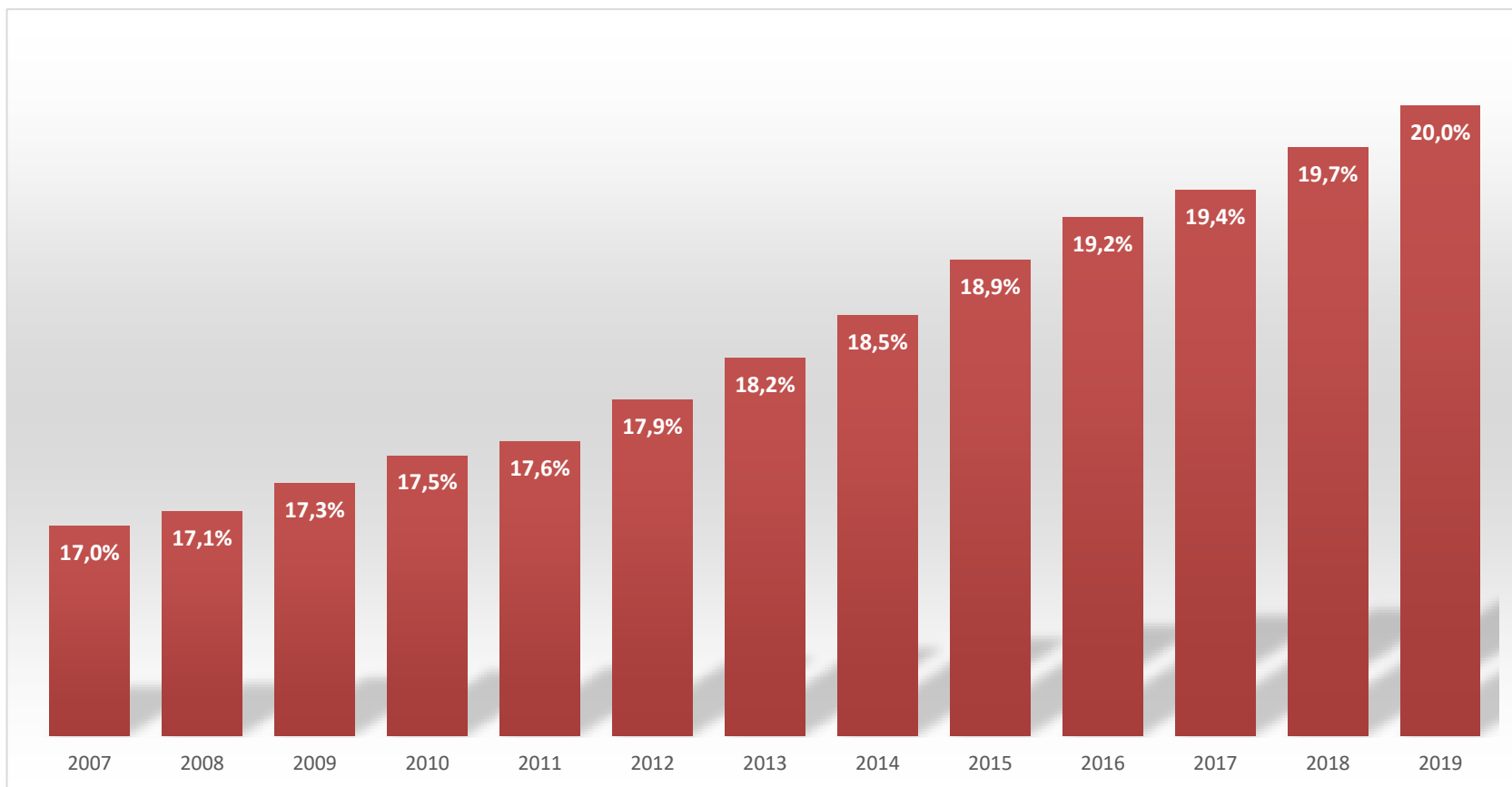

Dílčí výzkumná otázka

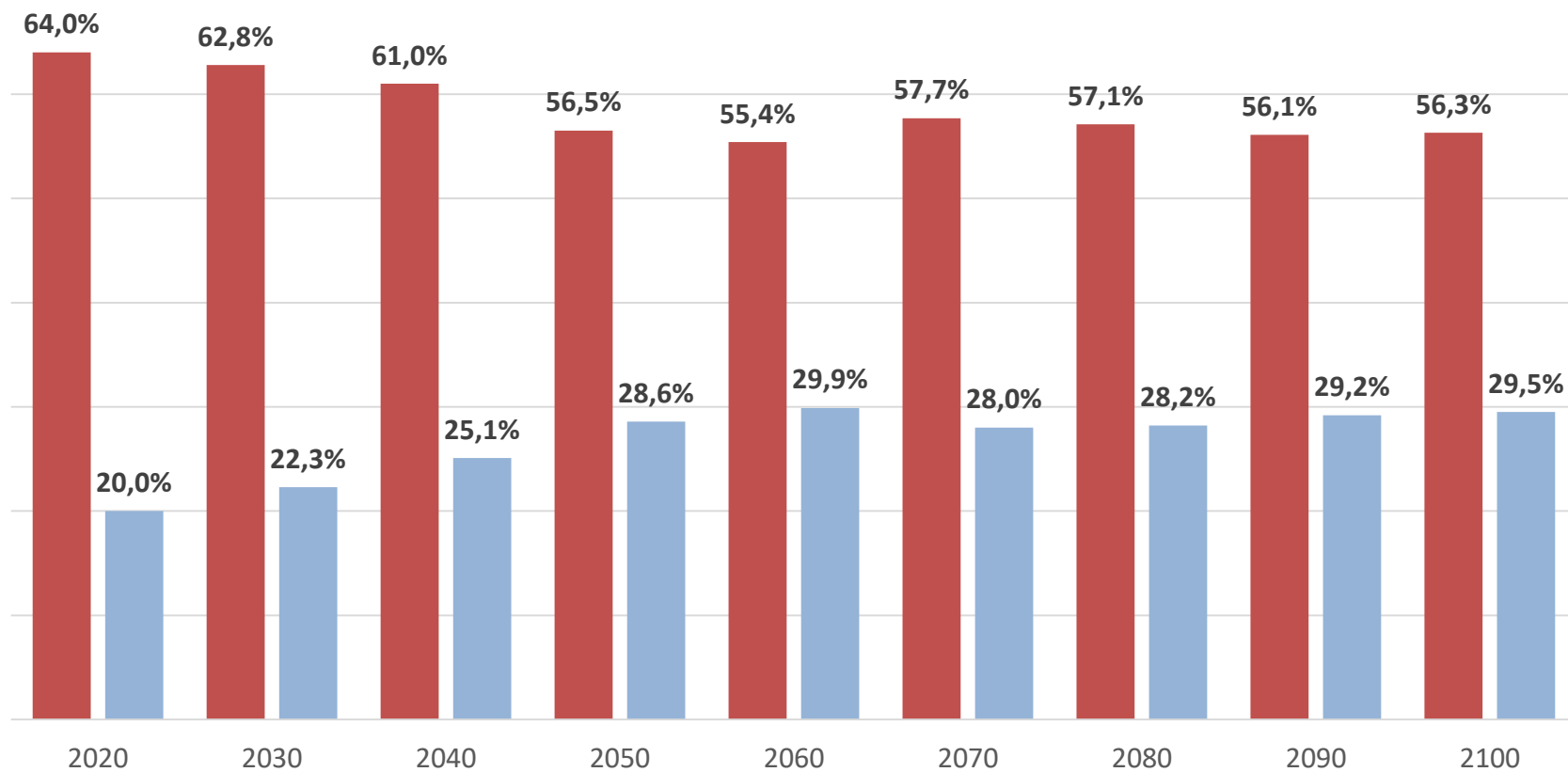
Jaké inovativní / mimořádné programy / postupy implementace politiky aktivního, zdravého a důstojného stárnutí v obcích MSK existují?

Podíl populace ve věku 65 a více let v zemích EU

Projekce obyvatelstva ČR 2018–2100

■ 15-64 ■ 65+

Metodika Výzkumu

- online šetření v 300 obcích a 23 městských částech (obvodech) statutárního města Ostravy (z toho se zapojilo **124 obcí a MČ**, tj. 38 %),
- oslovovací dopis prostřednictvím náměstka hejtmána MSK

Otázka č. 1

Jak ve vaší obci podporujete „zdravé, důstojné a aktivní stárnutí“?

Např.: finanční či nefinanční podpora ze strany obce či dalších subjektů; podpora realizace vlastních aktivit; organizování sportovních, kulturních a společenských činností pro seniory; podpora seniorských organizací; vytváření podmínek pro „spokojený“ život seniorů; nastavení různých benefitů.

Otázka č. 2

Stručně popište nějaký program politiky „zdravého, důstojného a aktivního“ stárnutí realizovaný ve vaší obci, který by se dal považovat za příklad dobré praxe.

Způsob zpracování dat

- 1) **kvantitativní obsahová analýza textu**
(za využití ručního převodu textů do datové matice a následně statistické vyhodnocení v programu IBM SPSS)
- 2) tabulkový přehled odpovědí na otevřenou otázku zaměřenou na (2) **příklady dobré praxe**

Sociodemografické informace o výzkumném vzorku

Tabulka č. 1: Počet zapojených obcí podle počtu obyvatel (zdroj: ČSÚ, 2020)

Velikost obce	Počet	Procentuální podíl
do 1 000 (malá)	46	37 %
1 001–5 000 (střední)	56	45 %
nad 5 000 (velká)	22	18 %
Celkem	124	100 %

Tabulka č. 2: Podíl obyvatel v obci dle věkových kohort a genderu (zdroj: ČSÚ, 2020)

Podíl	Počet	Minimum	Maximum	Průměr	Směrodatná odchylka
obyvatel ve věku 65–79 let	124	0,10	0,23	0,15	0,02
žen ve věku 65–79 let	124	0,05	0,13	0,08	0,01
obyvatel ve věku 80+	124	0,02	0,07	0,04	0,01
žen ve věku 80+	124	0,01	0,04	0,02	0,01

Kvantitativní analýza a interpretace dat

- obce zapojené do výzkumu (N=124) nabízejí osobám vyššího věku celou škálu aktivit.
- Tyto byly na základě kvantitativní obsahové analýzy rozděleny do několika oblastí/typů:

- 1) Edukace
- 2) Finanční benefity
- 3) Pohybové aktivity
- 4) Bezpečnost a prevence
- 5) Společenské aktivity

Tyto jsme dále roztřídili do 21 aktivit / podtypů

Četnost identifikovaných aktivit (N=21) nabízených seniorům

Identifikované aktivity	Počet všech obyvatel obce (3 kategorie)			
	do 1 000	1 001–5 000	nad 5 000	Celkem
Edukace: provoz klubu/ů seniorů	59 %	77 %	77 %	70 %
Edukace: kurzy práce na PC	2 %	13 %	36 %	13 %
Edukace: jazykové kurzy	2 %	2 %	14 %	4 %
Edukace: U3V	2 %	4 %	45 %	10 %
Finanční benefity: sleva na dopravu/senior taxi	11 %	18 %	77 %	26 %
Finanční benefity: sleva na poplatek za psa	7 %	7 %	5 %	6 %
Finanční benefity: sleva na odpad	7 %	9 %	5 %	7 %
Finanční benefity: sleva na studium U3V	0 %	7 %	14 %	6 %
Finanční benefity: příspěvek na obědy	9 %	13 %	5 %	10 %
Finanční benefity: prostory obce zdarma	43 %	41 %	36 %	41 %
Pohybové aktivity: cvičení	13 %	20 %	23 %	18 %
Pohybové aktivity: výlety / zájezdy spojené s aktivitou	22 %	23 %	27 %	23 %
Bezpečnost a prevence: informační služby (Senior Point)	2 %	2 %	41 %	9 %
Bezpečnost a prevence: jednorázový finanční příspěvek	4 %	0 %	0 %	2 %
Bezpečnost a prevence: Obálka života	11 %	18 %	41 %	19 %
Bezpečnost a prevence: besedy s policií, hasiči, dopravní policií	17 %	13 %	50 %	21 %
Společenské aktivity: kino senior	2 %	2 %	27 %	6 %
Společenské aktivity: mezigenerační spolupráce	24 %	32 %	41 %	31 %
Společenské aktivity: blahopřání jubilantům	52 %	52 %	59 %	53 %
Společenské aktivity: obecní rada seniorů	0 %	2 %	14 %	3 %
Společenské aktivity: mapování potřeb občanů	2 %	5 %	9 %	5 %

Nejčastěji nabízené aktivity

- 1. Edukace:** provoz klubu/ů seniorů (70 % obcí zapojených do výzkumu).
- 2. Společenské aktivity:** blahopřání jubilantům (53 % obcí).
- 3. Finanční benefity:** prostory obce zdarma (41 % obcí).
- 4. Společenské aktivity:** na principu mezigenerační spolupráce (uvádí 31 % obcí).
- 5. Finanční benefity:** sleva na dopravu / senior taxi (jsou realizovány ve 26 % obcí).

Nabízené aktivity podle velikosti obce

Čím větší obec je, tím spíše nabízí:

- kurzy práce na PC,
- U3V,
- slevu na dopravu / senior taxi,
- informační služby (Senior Point),
- obálku života,
- bezpečnostní a preventivní besedy,
- kino senior,
- mezigenerační spolupráci.

Šíře nabízených aktivit

Obce současně nabízejí maximálně 13 aktivit ze sledovaných 21 položek.

- Nejširší nabídku deklaruje Třinec (13) a Karviná (11).
- Štramberk a Otice nenabízejí ze sledovaných (21) aktivit ani jednu.

Souvislost mezi velikostí obce a počtem nabízených aktivit

**Průměrný počet nabízených aktivit
výrazně roste s rostoucí velikostí obce:**

- obce do 1 000 obyvatel: 3 aktivity,
- obce (1 001–5 000 obyvatel): 4 aktivity,
- obce (nad 5 000 obyvatel): 6 aktivit.

OSTRAVSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

Souvislost mezi jednotlivými aktivitami (položkami) viz samostatný dokument

- sleva poplatků za psa + odpad: 42 % obcí
- provoz klubu seniorů + prostory obce zdarma: 47 % obcí
- provoz klubu seniorů + blahopřání jubilantům: 40 % obcí
- besedy s policií, hasiči, dopravní policií souvisí s nabídkou Obálka života 43 % obcí
- pokud je v obci obecní rada seniorů, tak často zároveň probíhá mapování potřeb občanů: 43 % obcí

Nejbližší a nejvzdálenější spojení mezi položkami: dendrogram

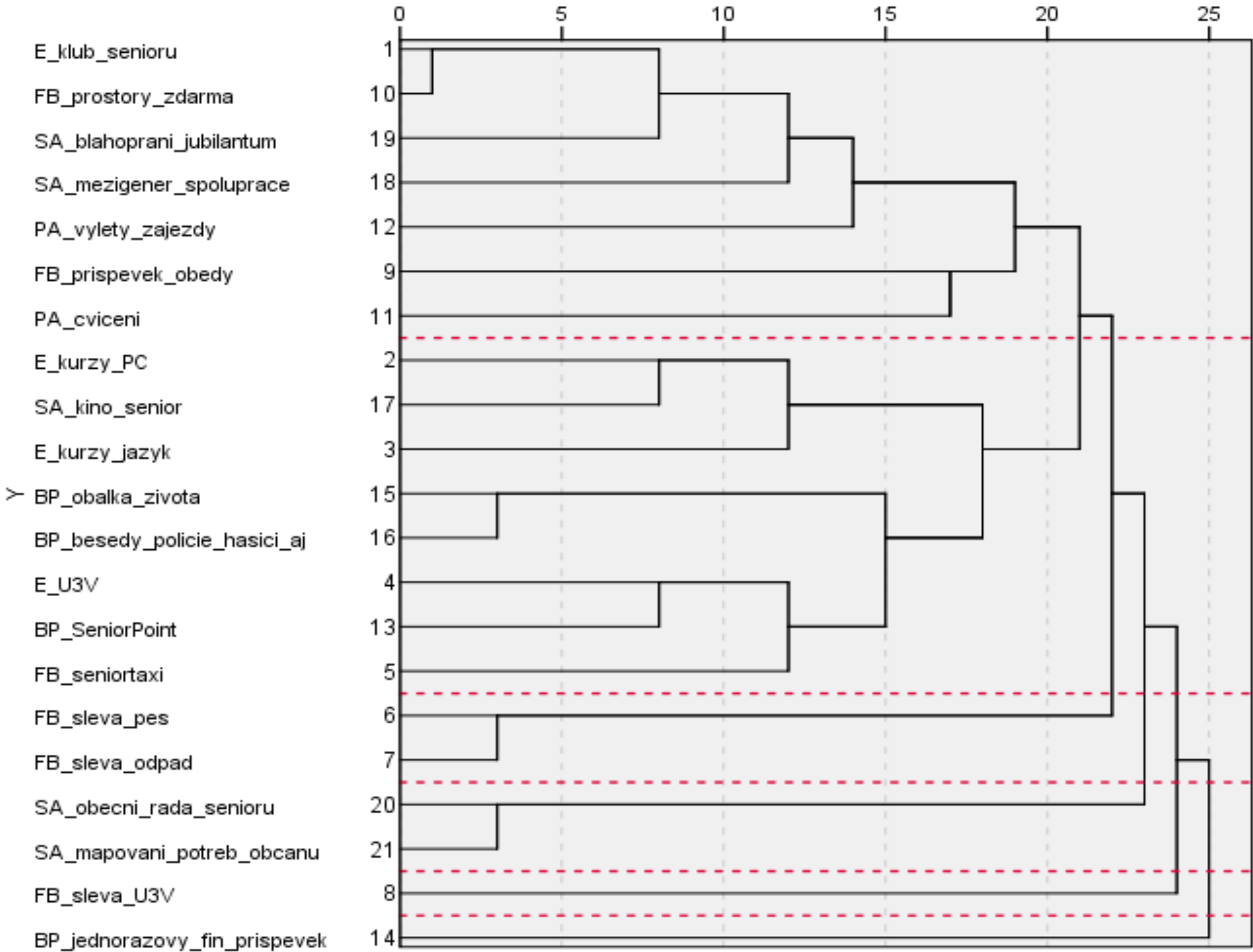
Nejbližší:

- 1+10 (klub senioru + prostory zdarma),
- 15+16 (Obálka života + besedy s policií, hasiči a dopravní policií),
- 6+7 (sleva na poplatek psa + sleva na odpad),
- 20+21 (obecní rada seniorů + mapování potřeb občanů).

Nejvzdálenější:

- 8 (sleva na U3V) a 14 (jednorázový finanční příspěvek v oblasti bezpečnosti a prevence).

Příklady dobré praxe obcí MSK

- zapojení seniorů do společenských, kulturních a sportovních aktivit
- vzdělávání U3V, Seniorsgymnázium, semináře, kurzy
- seniorské tábory, poznávací zájezdy v okolí i v zahraničí, výměnné pobyty, přeshraniční spolupráce nebo setkávání s občany mezi okolními obcemi
- návštěvy v organizacích sociálních služeb v rámci oslav životního jubilea či vánočních svátků

Příklady dobré praxe obcí MSK

- volnočasové aktivity: kluby seniorů, které obce podporují finančně, materiálně i technicky (bezplatné užívání obecních prostorů / zázemí klubů, podpora vydávání časopisu či správy webových stránek
- ocenění klubů seniorů za aktivitu v MSK nebo získání uznání *Obec přátelská seniorům*
- zapojení v komunitním plánování sociálních služeb či v radě seniorů

Příklady dobré praxe obcí MSK

- vybudování bezbariérového nízkoenergetického komunitního domu pro seniory
- zajištění bezbariérové dopravy
- instalace laviček na odpočinkových místech
- zaměstnání pracovnice, jež mapuje potřeby seniorů a zajišťuje jim následnou péči

Příklady plánované dobré praxe obcí MSK

- rozšíření neformálního setkávání v rámci přeshraniční spolupráce
- vytvoření kontaktního místa pro setkávání seniorů
- založení dalších klubů seniorů
- výstavba pečovatelských bytů pro seniory či bytů pro seniory s komunitním centrem
- podpora aktivního stárnutí v přirozeném prostředí

Úspěšné stárnutí současných seniorů v MSK ovlivňuje míra jejich participace a aktivního zapojení se do činností směřujících k osobám vyššího věku realizovaných v obcích.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

#seniořivkrajích

Moravskoslezský
kraj

OSTRAVSKÁ
UNIVERZITA

Zdroj: Výzkumná zpráva z šetření realizovaného v rámci mapování implementace politiky aktivního stárnutí v obcích MSK

(Tato vznikla v rámci projektu Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň (CZ.03.2.63/0.0./0.0./15_017/0006207) financovaného

Evropskou unií z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu).

KONTAKT

Katedra sociální práce
Českobratrská 16
701 03 Ostrava
tel: 597 093 222
e-mail: sarka.doricakova@osu.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu: Prohloubení kvality a účinnosti plánování sociálních služeb v mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Reg. č. projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_106/0015192

On-line školení

Plánování a financování sociálních služeb ve Zlínském kraji

pro zástupce obcí

Mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Termín konání: středa 16. prosince 2020 od 10:00 do 13:00 hod.

Forma jednání: videokonference Google Meet